

Freeware pro digitální fotografie

Špičkové nástroje pro vaše fotky

Dobré a zadarmo – posbírali jsme pro vás ty nejlepší programy z freewareové scény. Pomocí těchto nástrojů a pomocí triků, které vám zde prozradíme, můžete své fotografie zpracovat a prezentovat stejně perfektně jako profesionálové.

Text: Karin Ganslmayer, autor@chip.cz

Jednoduchá kalkulace mluví jasně: Adobe Photoshop Elements (2700 eur) + DaVinci Deo 5 (30 eur) = nový třímegapixelový „digiták“. Dopřejte si raději fotoaparát, neboť nejlepší fotografické nástroje vás nebudou stát ani korunu. Kompletní bezplatné softwarové vybavení pro zpracování, archivaci a prezentaci vašich fotografických sbírek vám představíme na následujících stránkách. Jedině Chip vám přináší fotografický freeware „de luxe“: špičkové nástroje spolu se špičkovými tipy.

Pozor: Dříve než fotografie začnete upravovat, vždy si je zazálohujte na CD. Později si pak nebudete muset vyčítat třeba ztrátu údajů EXIF nebo nedopatřením vzniklé zmenšení originálního obrázku.

ZPRACOVÁNÍ A OPTIMALIZACE

Ať potřebujete standardní zpracování obrázků, nebo specializované nástroje na efekty a panorámata, s naším freewarem dostanete ze svých fotek vždy to nejlepší.

ZPRACOVÁNÍ OBRÁZKŮ

Název: PhotoPlus

Systém: Win 98, Me, 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: www.freeriffssoftware.com

Freeware pro profesionální zpracování obrázků, známý Gimp, toho sice umí hodně, bohužel však má dosti svérázné ovládací prostředí. Dokud se to nezmění, zůstane nejlepší volbou PhotoPlus. Na rozdíl od Gimpu má přehledné ovládání, takže všechny důležité funkce najdete bez dlouhého hledání. Přitom program neskrblí vymoženostmi: kromě obsáhlé nástrojové lišty s kopírovacím razítkem, s nástrojem pro barevné →

CHIP DVD
TESTY A NÁVODY

Nejlepší fotonástroje si nainstalujte z našeho DVD!

ZPRACOVÁNÍ A OPTIMALIZACE

- PhotoPlus
- Hugin
- Deep Paint
- CleanSkinFX

ARCHIVACE A ORGANIZACE

- XnView
- Picasa
- StripFile
- Dup Detector
- Exifer
- Smart Recovery

PREZENTACE A TASK

- Slide Show Movie Maker
- TKexe Kalender
- JAlbum
- The Rasterbator

→ přechody a s obvyklými možnostmi úprav barev, jasu a kontrastu nabízí i zpracování vrstev včetně jejich maskování. Díky tomu můžete například „ponořit“ předmět do vody tak, že vhodně definujete polopropustné oblasti. S technikou vrstev se také texty dají po vložení ještě upravovat.

Při prvním spuštění vyžaduje PhotoPlus bezplatnou registraci s platnou e-mailovou adresou. Háček je v tom, že si tak zároveň abonujete „newsletter“ od výrobce.

Tip: PhotoPlus standardně ukládá obrázky ve svém vlastním formátu SPP a jinou možnost nenabízí ani pod Save as.

V jiných formátech, například JPG nebo PSD, lze obrázek uložit jedině prostřednictvím *File | Export*.

SESTAVOVÁNÍ PANORÁMAT

Název: Hugin

System: Win 98, Me, 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: <http://hugin.sf.net>

Panorama Tools vytvářejí panoramatický pohled z několika jednotlivých snímků. Jako nástroje příkazového řádku by vlastně byly vhodné jen pro profesionály – nebyť programu Hugin, který pro Panorama Tools vytvoří pohodlné uživatelské rozhraní. Kromě toho ve své ovládací ploše sdružuje ještě dva další nástroje: Enblend se postará o vhodné jasové přechody, Autopano (download na <http://autopano.kolor.com>) obstará kontrolní body. Díky nim se dají dílčí obrázky napojovat mnohem přesněji než u třeba jiných panoramatických programů. Hugin ovšem vyžaduje nějaké to „know-how“. Máte-li s panoramatickými obrazy ještě málo zkušeností, přečtěte si (anglickou) nápovědu nebo si vyvolejte návod „krok za krokem“. Najdete jej na www.dojoe.net/tutorials/linear-pano.

Tip: Setup je trochu náročnější. Skutečně instalovat musíte jenom Hugin, na ostatní nástroje se vás software bude vyptávat až při běhu. Pokaždé pak musíte zadat cestu k příslušné aplikaci.

VÝTVARNÉ EFEKTY

Název: Deep Paint

System: Win 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: www.righthemisphere.com

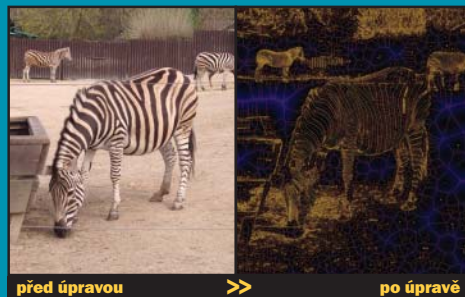
Už vás omrzely předdefinované „umělecké“ filtry? V tom případě vezměte do ruky virtuální štětec a své obrázky ozvláštňte novými výtvarnými prvky sami. Deep Paint ovládá jak tučty malířských technik, mezi nimi i malbu akrylovými a olejovými barvami či pastelovými křídami nebo rozpra-

»VÍCE NEŽ 100 EFEKTŮ ZDARMA

S následujícími přidavnými moduly pro Photoshop můžete své kreace dále vyšperkovat. Každá sbírka filtrů obsahuje množství efektů. Plug-íny s příponou 8BF můžete zapojit do svého obrazového editoru nebo prohlížeče, a to buď přímo přes položku menu, nebo zkopírováním takového souboru do složky. Plug-íny ve formátu EXE nainstalujete dvojitým kliknutím.

FLAMING PEAR

Do sbírky Flaming Pear Freebies patří asi 30 filtrů. „Veins“ obrázek změní opravdu důkladně. Info: www.flamingpear.com

Obličej pro přehlídkové molo: Po kliknutí myši změní CleanSkinFX nečistě obličejové partie nebo vrásky v perfektní pleť profesionální modelky.

→ šovač, tak nesčetné kombinace vznikající zadáním parametrů, jako je jakost papíru, druh štětce, síla přítlaku nebo dopad světla. A k dispozici je i řada dalších pomůcek a efektů. Svoboda uměleckého projevu zde téměř nemá hranic.

Své kreace můžete ozvláštnit několika tahy křídou či můžete připojit vlastnoruční podpis kaligrafickým inkoustem. Anebo svou fotku rovnou přeměňte v malé umělecké dílo: díky technice vrstev vám Deep Paint může obraz obkreslit v nové vrstvě jako na pauzovací papír a potom vrstvu s originálním obrazem smazat.

Bohužel výrobce už pro tento produkt neposkytuje podporu. Deep Paint si však ještě můžete stáhnout, například ze stránek www.download.com, a najdete ho také na našem DVD.

Tip: Deep Paint vám bude každých deset minut připomínat, abyste si práci uložili – snaží se vás tím chránit před ztrátou dat. Nechcete-li se nechat těmito upomínkami neustále vyrušovat, pod *File | Preferences | General* zrušte zaškrtnutí u položky *Remind to save every 10 minutes*.

PLEŤOVÁ KOSMETIKA

Název: CleanSkinFX

Systém: Win 9x, Me, NT, 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: mediachance.com/digicam/cleanskin.htm

CleanSkinFX, který je na internetu často k nalezení také pod názvem ClearSkinFX, dokáže pleť na portrétních fotografiích do značné míry osvobodit od nečistot a vrásek. Kroky k tomu potřebné, jako například „rozostření“ nebo „červené tóny“, by si v běžném obrazovém editoru vyžádaly určité úsilí a čas. CleanSkinFX vše zařídí automaticky, jediné, co od vás očekává, je nahrání příslušného obrázku. Výsledkem je porcelánově růžová pleť bez velkých pórů nebo lesklých míst.

Tip: Má-li pleť už předem zřetelné růžový nádech, měli byste zrušit zaškrtnutí u *Enhance Pink*, aby nedošlo k nepřírozenému „prasečímu“ zbarvení.

ARCHIVACE A ORGANIZACE

O své fotografické sbírce byste si měli udržovat trvalý přehled. S následujícími nástroji

můžete obrazové soubory zařazovat či přejmenovávat, můžete redukovat jejich velikost a ještě mnohem víc.

PROHLÍŽENÍ OBRÁZKŮ

Název: XnView komplet

Systém: Win 9x, Me, NT, 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: www.xnview.com

Pro rychlé prohlížení fotek nebo pro malé úpravy, jako je otočení či změna velikosti, jsou prohlížeče obrázků typu XnView nepřekonatelné. Ale XnView zvládne díky funkci dávkového zpracování v nejkratším čase i větší počty obrázků. Na rozdíl od svého konkurenta IrfanView (www.irfanview.com) podporuje XnView podstatně více formátů a má také trochu komfortnější ovládací plochu. Zatímco IrfanView otvírá de facto pro každý obrázek nové okno, XnView sdružuje všechny otevřené obrázky i prohlížeč v jediném okně pomocí „tabů“, jak je známe například z webového browseru Opera.

XnView startuje, což je jistě praktické, přímo prohlížečem obrázků. Ten se silně opírá o design Průzkumníka Windows. Dvojitě kliknutí vyvolá přímé otevření zvoleného obrázku v režimu pro úpravy.

Tip: Do XnView lze doplnit také přidavné moduly kompatibilní s Photoshopem. Jejich sbírka „Harry's Filters“ je už zahrnuta v kompletním instalačním souboru. Seznam těchto plug-inů si můžete snadno otevřít v menu zpracování obrazu pod položkou *Filter | Adobe-Photoshop-Plug-Ins*.

ZAŘAZOVÁNÍ FOTOGRAFIÍ

Název: Picasa

Systém: Win 98, Me, 2000, XP

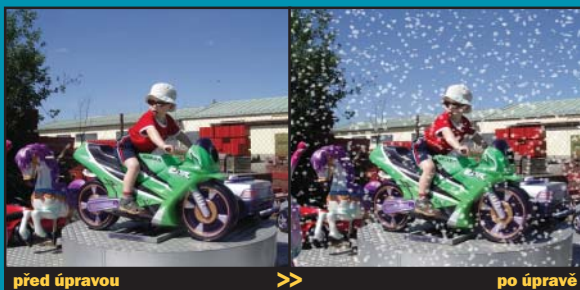
Jazyk: anglický

Info: www.picasa.com

Nechcete-li ztratit přehled také ve velkých fotobírkách, těžko se obejdete bez nástro-

ULEAD PARTICLE.PLUGIN

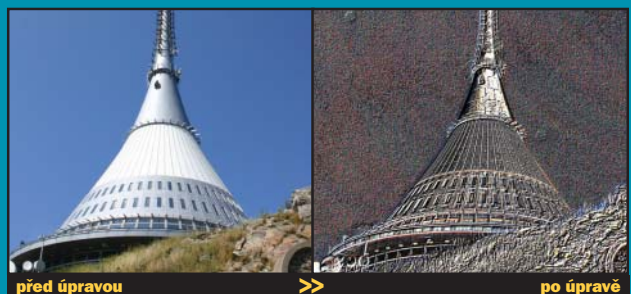
Particle.PlugIn firmy Ulead doplní do vašich fotek mýdlové bubliny, světelné skvrny, sníh, déšť, oblaka nebo kouř. Jejich množství, velikost a umístění můžete libovolně určit. **Info:** www.ulead.com

před úpravou

po úpravě

před úpravou

po úpravě

EMBOSSWORKS

Stejně jako EdgeWorks pochází EmbossWorks od firmy Cybia. Sbírkou nabízí výběr 20 „gravírovacích“ efektů v různých barvách a hloubkách; na obrázku „Classic Grey“. **Info:** www.cybia.co.uk

→ je pro správu obrázků. Program Picasa opatří vaše fotografie klíčovými slovy, která jsou vedle názvu souboru a údajů EXIF akceptována vyhledávací funkcí softwaru Google. Kromě toho lze obrázky zařazovat i do virtuálních adresářů („Labels“). Picasa je vedle Adobe Photoshop Album Starter Edition nejvýkonnějším správcem obrázků. Na rozdíl od produktu Adobe je Picasa sice v angličtině, zato však nevyžaduje žádnou registraci. Navíc nástroj Googlu na přání automaticky vyhledává nové obrázky na pozadí. Picasa importuje fotky i s jejich složkami. Díky tomu jste ušetřeni bloudění v nepřehledném příválu fotografií, neboť je najdete ve stejném uspořádání, v jakém jsou uloženy na pevném disku.

Tip: Pod *Tools* | *Folder Manager* zadejte, ve kterých složkách má Picasa hlídat změny. Náhledové miniatury obrázků Picasa standardně nezobrazuje. Pokud na nich trváte, aktivujte je prostřednictvím *View* | *Small Pictures*.

VYHLEDÁNÍ DUPLIKÁTŮ

Název: Dup Detector

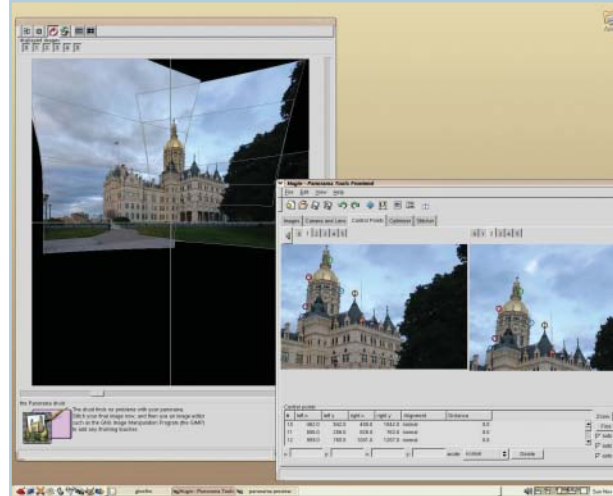
Systém: Win 98, Me, 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: www.prismaticsoftware.com

Dup Detector na vašem pevném disku vypátrá stejné nebo podobné obrázky, a to nezávisle na názvu a typu souboru. Nemusíte tedy každou fotku otvírat zvlášť. Po úspěšném vyhledání Dup Detector vždy ukáže náhled nalezené dvojice obrázků s údaji o názvech souborů a velikostech obrázků i souborů. Pak se rozhodnete, zda chcete některou z fotografií vymazat.

Pokud ovšem hledáte i silně pozměněné obrazy, například výřezy, většinou se neobejdete bez ruční práce. Takové fotky už totiž Dup Detector jako duplikáty spolehlivě nero-

Hugin: Panorama-tický obrázek za pár minut....

zezná. Program si také neporadí s grafikami ve formátu GIF, čte však JPG, BMP, TIF, PNG, PCX, TGA, WMF, EMF a PSD.

Tip: Do jaké míry si obrazy mají být podobné, určíte pomocí *Find dups*. Nastavení 100 % najde jen obrázky zcela identické. Mají-li být za duplikáty považovány i obrazy s pozměněnými rozměry, je třeba spodní hranici o několik procentních bodů snížit.

PŘEJMENOVÁNÍ, ZMĚNA EXIF

Název: Exifer

Systém: Win 98, Me, NT, 2000

Jazyk: anglický

Info: www.exifer.friedemann.info

Údaje EXIF, jako je datum a čas, jsou užitečné i při automatickém generování názvů souborů nebo podpisů obrázků při diashow. Mezi bezplatnými nástroji pro zpracování EXIF je Exifer něco jako švýcarský armádní nůž – metadata JPEG totiž nejen zobrazuje, exportuje a importuje, ale také je dokáže měnit. Kromě toho program v dávkovém režimu přejmenuje obsah celých adresářů.

Při vytváření názvů souborů může použít všechny položky EXIF v libovolném pořadí.

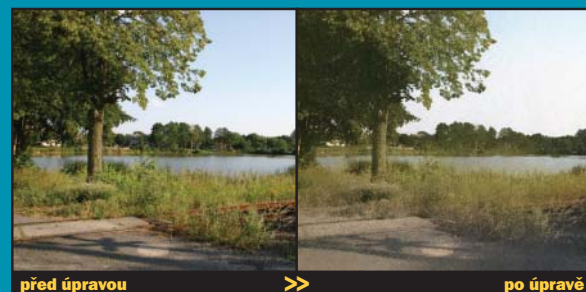
Tip: Zapomněli jste na své zahraniční dovolené přizpůsobit nastavení fotoaparátu místnímu času? Pak stačí v Exiferu posunout čas například o 6 hodin zpět: V okně programu se přepnete do příslušné složky, označte všechny špatně datované soubory a zvolte *EXIF/IPTC* | *Edit...* | *EXIF Data*. Pod „Date/Time offset“ nastavte znaménko

Jalbum: Ukažte své snímky na webu!

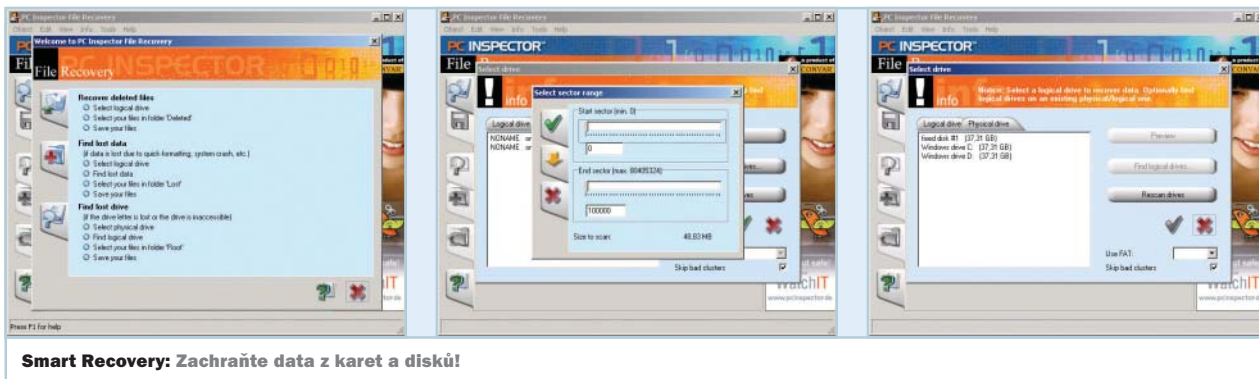
EDGEWORKS

Sbírka obsahuje 20 filtrů. Jedním z nich je „Graphite“, který obrázek přemění v uhlovou skicu. Info: www.cybia.co.uk

XERO

Zhruba 40 Xero filtrů je sdruženo do čtyř balíčků. Například „Artworx“ přemaluje váš obraz v impresionistickém stylu. Info: www.xero-graphics.co.uk

Smart Recovery: Zachraňte data z karet a disků!

➔ minus a 06:00:00. Zaškrtněte volbu *Apply to Date modified and Date digitized* (převzít pro datum změny a datum digitalizace), neboť jiný software při automatickém pojmenovávání často používá datum digitalizace. Přesto existují některé programy, které EXIF po zpracování Exiferem už nerozpoznají. Pro takový případ si před provedením změn originální data uložte, Exifer vám ostatně tuto možnost automaticky nabídne.

ZÁCHRANA FOTOGRAFIÍ

Název: PC Inspector Smart Recovery

Systém: Win 9x, Me, NT, 2000

Jazyk: anglický

Info: www.pc-inspector.de

Stačí jednou stisknout nesprávné tlačítko nebo vyjmout paměťovou kartu během ukládání – a fotky z dovolené jsou tytam. PC Inspector Smart Recovery vám na paměťové kartě fotoaparátu zachrání ztracené foto-, video- a audiosoubory – samozřejmě za předpokladu, že ještě nebyly přepsány.

Tip: Smart Recovery rozeznává při vyhledávacím běhu jen jeden formát. Pokud jste tedy nasnímali nejen fotky, ale i filmy, spusťte hledání dvakrát, vždy pro příslušný formát obrazu, respektive videa svého fotoaparátu.

MINIMALIZACE VELIKOSTI SOUBORU

Název: StripFile

Systém: Win 98, Me, 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: www.nuertools.co.uk/stripfile.html

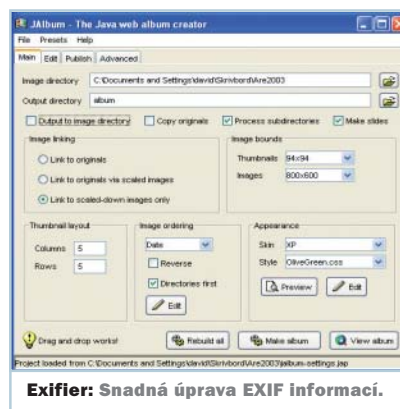

Jsou vaše obrazové soubory příliš velké? V tom případě z nich programem StripFile prostě odstráňte přídavné informace, jako jsou data EXIF a jiná fotografická metadata. Pak se vám do USB paměti vejde více fotek. Nástroj redukuje velikost souborů formátů JPG, GIF, PNG a také HTML na minimum. Stačí zadat příslušný obrázek nebo složku a po kliknutí na *Compress* program soubor zmenší.

Tip: StripFile přepíše originální soubor, zhotoví však jeho zálohu. Najdete ji na stejné úrovni adresářů jako původní adresář, ale s přídomkem „Stripped“ před původním názvem adresáře. Chcete-li však mít naprostou jistotu, že o údaje EXIF nepřijdete, zpracovávejte jen kopie svých fotek nebo si data zazálohujte nástrojem, jako je Exifer.

PREZENTACE A TISK

Vytáhněte fotografie z hlubin pevného disku na denní světlo. Předvedte své obrázky jako diashow či webovou galerii nebo je vytiskněte ve formě kalendářů a plakátů.

Exifer: Snadná úprava EXIF informací.

TISK FOTOKALENDAŘE

Název: TKexe Kalender

Systém: Win NT, 2000, XP

Jazyk: anglický

Info: www.tkexe.de

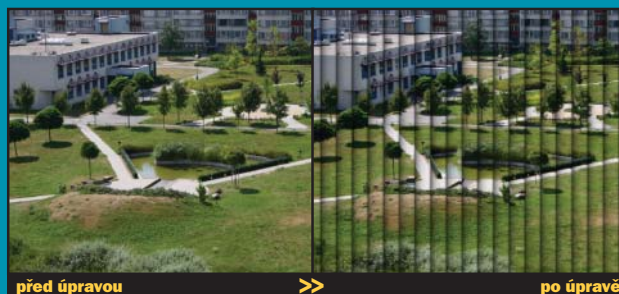
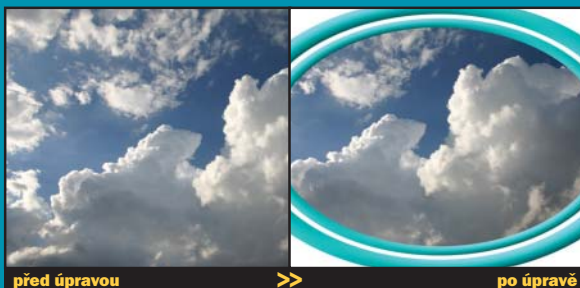

Vlastnoručně zhotovený výrobek vždy potěší více než zakoupený. S programem TKexe si můžete navrhnout svůj osobní kalendář – a nemusíte se přitom omezovat jen na jeden obrázek na jednom listě, ale každý měsíc můžete vyzdobit více obrazy a texty.

Uživatelé z některých větších zemí si přitom ani nemusí dělat starosti s určováním ➔

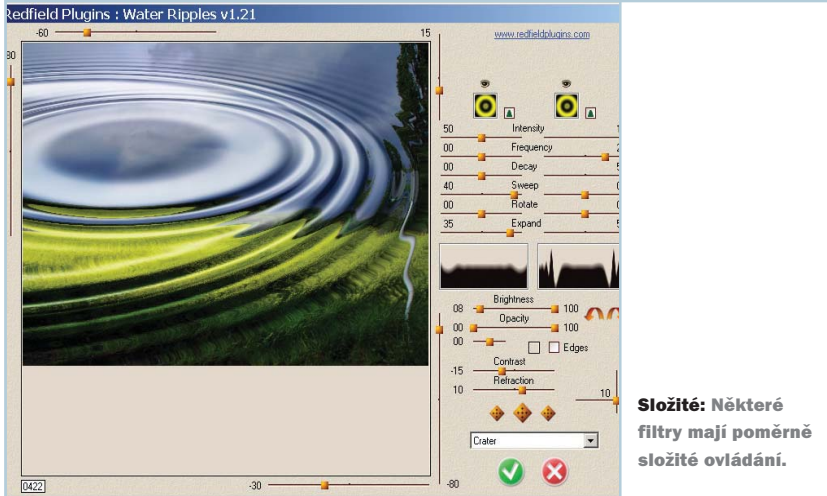
BORDERMANIA

BorderMania vaše obrázky „zarámuje“. Weboví designéři tímto plug-inem také vyrábějí z fotek tlačítka. Některé funkce jsou shareware a zdarma fungují jen 30 dní. Info: www.pluginfilters.com.

REDFIELD PLUGINS

Redfield dává k dispozici pět 3D efektů, například pro iluzi žaluzií. Některé funkce jsou shareware a po 30 dnech bez registrace přestanou fungovat. Info: www.redfieldplugins.com

Složitě: Některé filtry mají poměrně složitě ovládání.

→ svátečních dnů: TKexe v několika pracovních krocích automaticky označí svátky pro všech 16 německých spolkových zemí i pro Rakousko, Velkou Británii a USA.

Tip: Nová textová pole vložíte pomocí nabídky *Items | Textboxes...* Zadejte nové číslo textového pole a zaškrtněte položku *Display text*. Budete-li navíc chtít posouvat texty vpravo či vlevo, zrušte zaškrtnutí u *Center horizontal*.

Ale pozor, tyto změny se projeví v originálních souborech!

ROZDĚLENÍ PRO TISK PLAKÁTŮ

Název: The Rasterbator
Systém: Win 98, Me, 2000, XP
Jazyk: anglický
Info: <http://arje.net/rasterbator>

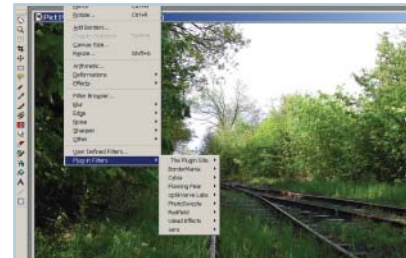

Chtěli byste vytisknout fotografii jako velký plakát, ale máte k dispozici jenom tiskárnu pro formát A4? Rasterbator váš obraz rozloží na jednotlivé díly vhodné pro jakýkoliv formát papíru. Výsledek pak software uloží v podobě PDF. Tyto dílčí části poté můžete vytisknout a slepit dohromady. Stačí jen prostě sledovat podrobný návod „krok za krokem“, a váš plakát bude na světě. Předpokladem je ovšem .NET-Framework.

Tip: Chcete-li fotku zvětšovat s co nejvěrnějším podáním barev, v posledním kroku zpracování nastavte barevný režim na Multi-color a velikost pixelu změňte ze standardního nastavení „10“ na nižší. Čím menší tuto hodnotu zvolíte, tím detailnější bude výsledné zobrazení. Pozor! Při

Dup Detector: Pryč se zbytečnými fotkami.

Většina nabízených pluginů nefunguje jen ve Photoshopu...

hodnotách velikosti pixelu menších než 3 musí- te počítat s dlouhou dobou zpracování a s velmi značnou velikostí výstupního souboru.

WEBOVÁ STRÁNKA S FOTOGRAFIEMI

Název: JAlbum
Systém: Win 98, Me, 2000, XP
Jazyk: anglický
Info: <http://jalbum.net>

Vystavit své obrazy on-line můžete i bez sebemenší znalosti HTML.

JAlbum za vás vše zařídí samočinně, pro design stránek přitom máte na výběr různé „skiny“. Hotovou webovou galerii můžete také přímo z programu přes FTP nahrát na svůj webový server.

Tip: Na kartě Edit můžete své obrázky otáčet, zrcadlově převracet a přejmenovávat.

PREZENTACE DIASHOW

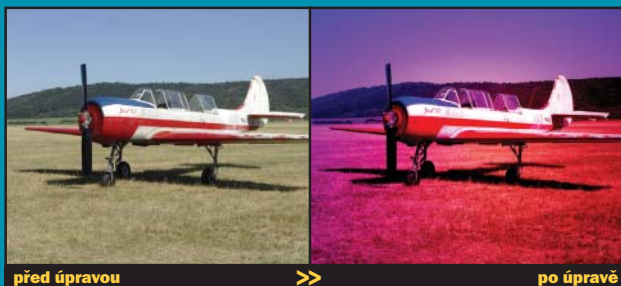
Název: Slide Show Movie Maker
Systém: Win 9x, Me, NT, 2000
Jazyk: anglický
Info: www.joern-thiemann.de/tools

Slide Show Movie Maker (SSMM) předvede vaše fotky v podobě diashow ve formátu AVI. Můžete přitom volit mezi různými prolínacími efekty pro texty a přechodovými efekty mezi obrazy a lze připojit i zvuk – tady však SSMM akceptuje jen paměťově náročné soubory WAV. Software podporuje obrázky ve formátech JPG a BMP i předem existující videa AVI. ■ ■ ■

HARRY'S FILTERS

Sbírka „Harry's Filters“ nabízí osm kategorií, každou s mnoha efekty. Na obrázku je „Atmospherizer“ z kategorie „Artistic“. Info: www.thepuginsite.com/products/harrysfilters

VIRTUALPHOTOGRAPHER

VirtualPhotographer přináší 20 filtrů, vždy pro barevný i černobílý obraz. Například filtr „Glamour“ propůjčí obrázků více „podmanivosti“. Info: www.optikvervelabs.com